

ผลการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ลัมปี สกิน
ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาด

Action results of Yang Talat District Livestock Office's
Lumpy Skin Disease Control Operations

[Received: May 23, 2023; Revised: July 18, 2023;

Accepted: July 23, 2023]

นายนิคม วงศ์เชียงยืน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น,

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Nikom vongchaingyuen

Master of Student of Public

Administration Program, College of

Local Administration,

Khon Kaen University

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์

รองศาสตราจารย์,

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น,

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Peerasit Kamnuasilpa

Associate Professor,

College of Local Administration,

Khon Kaen University

CORRESPONDING AUTHOR

Nikom vongchaingyuen, Master of Student of Public Administration, College of Local

Administration, Khon Kaen University. E-mail: Nikom_vo@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งเสนอผลการดำเนินการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน ในวัวของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอยางตลาด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พบการระบาดของโรค ข้อมูลที่ใช้ในการรายงานผลการดำเนินการครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 210 คน ที่สุ่มมาจากผู้ที่มีคุณสมบัติสามารถตอบคำถามได้ ผสมกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการเฝ้าสังเกตการทำงานและคุณสมบัติของบุคลากรของสำนักงานปศุสัตว์และสถิติการให้บริการต่าง ๆ ที่ได้จัดเก็บรวบรวมไว้ในสำนักงาน ข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกนำมาวิเคราะห์สรุปเป็นผลการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกินของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอยางตลาด โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาอันได้แก่ค่าจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดหรือ 208 รายคิดเป็นร้อยละ 99 มีความรู้และความเข้าใจว่า โรคลัมปี สกิน สามารถป้องกันได้ และมีเกษตรกรจำนวน 132 รายหรือร้อยละ 62.9 ที่ได้นำวัวไปฉีดวัคซีน ส่งผลให้จำนวนวัวป่วยด้วยโรคลัมปี สกินลดลงจากเฉลี่ยเดือนละ 123 ตัวในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2564 ถึงพ.ศ. 2565 เหลือเพียงเฉลี่ยเดือนละ 8 ตัว ระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคมพ.ศ. 2566 ส่วนจำนวนวัวที่ตายลดลงเช่นเดียวกันจากเฉลี่ยเดือนละ 13.5 ตัวเหลือเพียง 7.6 ตัวในเวลาเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าสำนักงานปศุสัตว์อำเภอยางตลาดยังไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคให้เป็นศูนย์ได้ อันเนื่องมาจากอัตราการครอบคลุมของการฉีดวัคซีนยังต่ำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเร่งออกฉีดวัคซีนให้แก่วัวของเกษตรกรเพื่อลดอัตราการตายของวัวในพื้นที่

คำสำคัญ: ลัมปี สกิน; วัคซีน; การแพร่ระบาด

Abstract

This results research presents the results of the operations for the prevention and control of the epidemic of lumpy skin disease in cattle carried out by the Yang Talat District Livestock Office. Data used in this research were collected from the in-depth interviews with 210 farmers drawn from across the district, combined with secondary data obtained from the observation of the work and qualifications of personnel of the office, and service statistics that have been recorded by the Office. These data were analyzed according to the system framework using descriptive statistics including numbers, percentages, and mean values. The results of data analysis revealed that almost all farmers (99%) had knowledge and understanding that Lumpy Skin disease could be prevented, and 132 farmers or 62.9% have vaccinated their cows. As a result, the number of cows infected with Lumpy Skins dropped from a monthly average of 123 between 2021 and 2022 to an average of 8 from January to March of 2023. During the same period, the number of dead cattle decreased from an average of 13.5 per month to only 7.6. The results of this research clearly indicate that, due to the low vaccination coverage rate, the Yang Talat District Livestock Office has not been able to fully control and completely eradicate the spread of the disease in the area. Therefore, it is necessary to accelerate the vaccination of farmers' cattle to raise the coverage rate of vaccinated.

Keywords: Lumpi skin; vaccine; epidemic

บทนำ

ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย 59.4 เปอร์เซ็นต์ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2563) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมการปลูกข้าวและเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพเลี้ยงวัวซึ่งได้ทำมาอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันอาชีพเลี้ยงวัวถือเป็นอาชีพที่เกษตรกรให้ความนิยมนกันอย่างแพร่หลาย สุปัตตา โอทาศรี (2556) โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงจากการใช้แรงงานมาเป็นการเลี้ยงเพื่อการค้าและส่งจำหน่าย อันเนื่องมาจากในปัจจุบันตลาดมีแนวโน้มความต้องการบริโภคเนื้อวัวเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2561-2566 ที่ผ่านมา ปริมาณความต้องการเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.63 ต่อปี โดยที่การบริโภคเนื้อวัวในปี พ.ศ. 2565 มีปริมาณ 56.961 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากเดิมในปีพ.ศ. 2564 ที่มีปริมาณ 56.865 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 0.17 (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2564) อย่างไรก็ตามในช่วงต้นปี 2564 ที่ผ่านมา เกษตรกรผู้เลี้ยงวัวได้เริ่มประสบปัญหาการเกิดโรคระบาดสัตว์ล้มปี สกิน (Lumpy Skin Disease) ที่มีจุดกำเนิดจากทวีปแอฟริกาเข้ามาในประเทศไทย ได้มีการตรวจพบวัวในฟาร์มที่สงสัยการเกิดโรค ล้มปี สกินจำนวน 10 ตัว ในเขตพื้นที่อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของโรคระบาดสัตว์ล้มปี สกิน ในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันพบว่ามีการระบาดของโรคดังกล่าวแล้วในพื้นที่ 69 จังหวัด มีโค และกระบือป่วยสะสมทั่วประเทศ จำนวน 625,101 ตัว หายป่วยสะสม 542,602 ตัว และตายสะสม 64,423 ตัว เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนทั้งหมด 275,452 ราย (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2564) และเริ่มมีรายงานว่าพบการระบาดในพื้นที่ของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

กรมปศุสัตว์ได้แจ้งเตือนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคล้มปี สกิน และขอความร่วมมือเกษตรกรให้เป็นเครือข่ายหรืออาสาสมัครเกษตรกรเพื่อช่วยเฝ้าระวังและประชาสัมพันธ์ในเรื่องการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคล้มปี สกิน ซึ่งพบมีการระบาดของโรคนี้นี้ในหลายพื้นที่ รวมไปถึงในพื้นที่อำเภอต่างจังหวัด กังสดาพาสินธุ์ พบอัตราการแพร่ระบาดของโรคและอัตราการตายของวัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้และการเตรียมความพร้อมในการป้องกันโรคล้มปี สกิน อันเนื่องมาจากกรมปศุสัตว์ไม่ได้เสริมสร้างการรับรู้ และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคล้มปี สกิน ที่ถูกต้องและแพร่หลายแก่ประชาชน ทำให้ไม่สามารถรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง ส่งผลให้เกิดความสูญเสียเป็นวงกว้าง อย่างไรก็ตามขณะนี้กรมปศุสัตว์ได้มีการมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในภูมิภาคต่าง ๆ ได้เร่งรัดประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่หรือผ่านตัวแทนอาสาสมัครในระดับชุมชน ให้ทราบถึงวิธีการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคระบาดสัตว์ล้มปี สกิน ที่ถูกวิธีเพื่อลดผลกระทบและความสูญเสียของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวพร้อมกับได้เร่งรัดการจัดหาวัคซีนเพื่อควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดและลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค

นอกจากจะขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคล้มปี สกินให้แก่ประชาชนอย่างครอบคลุมแล้ว ในปัจจุบันพบว่ากรมปศุสัตว์ยังไม่สามารถ

จัดท้าวักขึ้นให้แกโคได้อย่างทั่วถึง กรมปศุสัตว์ทำได้เพียงออกมาตรการห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ในบางพื้นที่ เพื่อจำกัดวงของการแพร่ระบาดของโรค จึงทำให้ประสิทธิภาพในการควบคุมป้องกันการระบาดของโรค ลัมปี สกิน ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยการลงพื้นที่ทำงานเชิงรุก โดยการออกหน่วยในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ ที่สุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด และเร่งเผยแพร่และถ่ายทอดให้ความรู้แก่เกษตรกรในการ ป้องกันหรือรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและตระหนักถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว แต่ทั้งนี้กรมปศุสัตว์จำเป็นต้อง สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการป้องกันหรือควบคุมโรคควบคุมโรคควบคุมไปกับการให้องค์ความรู้แก่เกษตรกร อย่างทั่วถึง รวมถึงการสร้างเครือข่ายอาสาเกษตรกรในระดับชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกในการ บริหารจัดการการป้องกันควบคุมโรค ลัมปี สกิน ให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งถือเป็นความท้าทายในการแก้ปัญหา ของกรมปศุสัตว์ในหลายมิติ เช่น การควบคุม การป้องกัน การรักษาพยาบาล รวมไปถึงมาตรการการให้ ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบ ด้วยภูมิหลังและบริบทที่กล่าวมาข้างต้นบทความนี้จะได้ ทำการสำรวจเชิงประเมิณผลในพื้นที่อำเภอยางตลาด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้อาศัยอยู่ รวมถึงเป็นพื้นที่ ที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินด้านโรคระบาดสัตว์ในทุกพื้นที่ของอำเภอ ยางตลาด เพื่อตรวจติดตามผลการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ลัมปี สกิน ของสำนักงานปศุสัตว์ อำเภอยางตลาด

วัตถุประสงค์การวิจัย

บทความนี้มุ่งเน้นรายงานผลการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ลัมปี สกิน ของสำนักงาน ปศุสัตว์อำเภอยางตลาด

แนวคิดและทฤษฎี

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดในเรื่องการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารโดยการให้ข้อมูลหรือข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกษตรกรเกิดความตระหนักหรือรับรู้เกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางป้องกันการเกิด โรค ลัมปี สกิน ตลอดจนทำให้เกษตรกรมี (ทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรค ลัมปี สกิน) ความหวาดกลัวและต้องการ หลีกเลี่ยงภัยอันตรายหรือผลเสียที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรค ลัมปี สกิน ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรมี แรงจูงใจที่จะชวนขยายหาความรู้ในเรื่องแนวทางหรือวิธีป้องกันโรค ลัมปี สกิน ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ เกษตรกรมีพฤติกรรมที่ถูกต้องหรือเหมาะสมและสามารถเฝ้าระวังและป้องกันมิให้วัวของเกษตรกรติดโรค ระบาด ลัมปี สกิน แนวทางการดำเนินการดังกล่าวเป็นตามทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมของความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ และพฤติกรรมมนุษย์ของ (Ajzen & Fishbein, 1977, 1980)

ในบริบทของงานวิจัยนี้กรมปศุสัตว์จะต้องมีการให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความ เข้าใจว่าโรคระบาด ลัมปี สกิน ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัส ที่มีแมลงเช่น เห็บ แมลงวันเป็น พาหะ รวมไปถึงการสัมผัสโดยตรงกับน้ำลาย หรือสารคัดหลั่ง หรือสะเก็ดแผลของวัวที่ติดเชือลัมปี สกิน และ

เข้าใจว่าการที่เกษตรกรใช้อุปกรณ์ในการเลี้ยงวัวหรือให้อาหารแก่วัวร่วมกัน ทำให้วัวมีโอกาสสูงที่จะได้รับเชื้อไวรัสของลัมปี สกิน ส่งผลให้วัวมีอาการไข้ ซึม เบื่ออาหาร ต่อม่าน้ำเหลืองโตอันเกิดจากการอักเสบของต่อมน้ำเหลือง มีภาวะหมันหรือแท้งลูก มีตุ่มขนาดใหญ่บนผิวหนังที่สามารถแตกสะเก็ดเป็นเนื้อตายและหนองจนไขได้ ซึ่งตุ่มบนผิวหนังที่พบมากคือที่บริเวณคอ หัว เต้านม หรือระหว่างขาและพบว่าในปัจจุบันนี้มีอัตราการป่วยของวัวอยู่ที่ร้อยละ 45 (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564)

ตามกรอบแนวคิดทางจิตวิทยาสังคมตามที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากสำนักงานปศุสัตว์จะต้องให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงวัวเพื่อให้ตระหนักถึงผลเสียที่จะเกิดกับเกษตรกรและชุมชน อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคลัมปี สกิน ตลอดจนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุของโรคและแนวทางการป้องกันมิให้เกิดโรค ลัมปี สกินแล้ว เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ยังจำเป็นต้องลงพื้นที่ เพื่อให้บริการฉีดวัคซีนแก่วัวของเกษตรกร ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน อันเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ลัมปี สกิน

นอกจากกระบวนการให้ความรู้และการให้บริการฉีดวัคซีนของกรมปศุสัตว์แล้ว กรมปศุสัตว์ยังจะต้องมีกระบวนการจัดหาและทำการฉีดวัคซีนให้แก่วัวที่มีภาวะป่วยหรืออยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรค ดังนั้นกรมปศุสัตว์จึงจำเป็นต้องจัดหาวัคซีนให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันโรค อย่างไรก็ตามวัคซีนที่กรมปศุสัตว์ได้จัดซื้อมานั้น จะต้องได้รับการยอมรับและเกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ (accessibility) ซึ่งหมายถึงว่า วัคซีนที่กรมปศุสัตว์จัดซื้อมานั้นต้องมีการแพร่กระจาย (availability) ของวัคซีนให้แก่เกษตรกร ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้นับว่ามีความสำคัญในการป้องกันโรคระบาดของวัว ที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในงานวิจัยนี้เช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตามกรอบแนวคิดในเรื่องการประชาสัมพันธ์การสื่อสาร สำนักงานปศุสัตว์อำเภอยางตลาด ดำเนินการในการป้องกันและควบคุมโรคลัมปี สกินในวัวมีความคล้ายคลึงกันกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสาธารณสุขของมนุษย์ จะต้องเริ่มต้นจากการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน แนวคิดและกลยุทธ์นี้ได้รับการยอมรับนั้นและได้มีการนำไปใช้ในอดีตมาแล้วดังเช่นงานวิจัยของ ศาสวัต จันทนะ และ ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี (2565) ที่กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของกระทรวงสาธารณสุขและสร้างความไว้วางใจของประชาชนในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019 โดยนักวิจัยเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นว่า บุคคลของกระทรวงสาธารณสุขหรือบุคลากรทางการแพทย์ นับเป็นบุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค ซึ่งมีกระบวนการหรือกลยุทธ์การสื่อสารประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อด้วยภาพ สื่อสารผ่านบุคคลที่สาม การสร้างการมีส่วนร่วม การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือ รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อสารไปยังประชาชนให้เกิดความไว้วางใจ นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยลดความตื่นตระหนก สร้างความตระหนักแก่ประชาชน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในการป้องกันควบคุมโรค มีความสำคัญต่อการรับมือสถานการณ์ ในการเฝ้าระวังป้องกันและ

ยับยั้งอัตราการแพร่ระบาดของโรคลดลงอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ทฤษฎีที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ และพฤติกรรมซึ่งเป็นองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาสังคม เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ประเทศไทยได้เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2507 เพื่อเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการแก้ปัญหาประชากรและการสาธารณสุขของประเทศไทยในขณะนั้น การดำเนินการต่าง ๆ ในขณะนั้นได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการและความรู้จากองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า ปัญหาประชากรและสาธารณสุขในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในโลกที่สามเป็นปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่สามารถป้องกันได้ด้วยการให้ความรู้แก่ประชากรที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและแนวทางป้องกันโรคหรือปัญหาทางด้านสุขภาพ

ด้วยแนวคิดดังกล่าวนี้ในปีพ.ศ. 2507 จึงได้มีการสำรวจความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจและพฤติกรรมในการวางแผนครอบครัวขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกที่อำเภอโพธาราม การสำรวจครั้งนั้นได้รับสนับสนุนทางด้านงบประมาณและวิชาการจากองค์การสหประชาชาติ และองค์การสหประชาชาติได้ส่งและสนับสนุนศาสตราจารย์ Amos Hawley อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) ให้เข้ามาทำการศึกษาศักยภาพและความพร้อมของประเทศไทยทางการวางแผนครอบครัวที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี การเลือกพื้นที่ศึกษานี้ได้พิจารณาจากเป้าหมายพื้นที่ชนบทที่มีศักยภาพในการรองรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการนำโครงการวางแผนครอบครัวมาดำเนินการในพื้นที่ (Amos H. Hawley & Visid Prachuabmoh, 1996, 1965) และต่อมาในปี พ.ศ.2511 ทางองค์การสหประชาชาติได้ส่งศาสตราจารย์ Donald Cowgill จากมหาวิทยาลัยมิสซูรี (University of Missouri) มาศึกษาและประเมินในเรื่องเดียวกันนี้ที่พื้นที่ตำบลบางเขนซึ่งขณะนั้นเป็นเพียงพื้นที่ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร (Cowgill et al., 1969)

อีกตัวอย่างของงานวิจัยที่นำกรอบแนวคิดเดียวกันมาเป็นกรอบในการดำเนินงานคืองานวิจัยของบรรจง พลไชย และ ณีติยา พรหมสาขา ณ สกลนคร (2559) ที่ชี้ให้เห็นว่า สื่อสำหรับเผยแพร่สารสนเทศสุขภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดสารสนเทศสุขภาพจากผู้ส่งไปยังผู้รับ ซึ่งมีเครื่องมือการสื่อสารเป็นปัจจัยนำเข้าหลัก ที่มีกระบวนการถ่ายทอดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างครอบคลุมในทุกพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในทางที่ดี ซึ่งสื่อสำหรับเผยแพร่สารสนเทศสุขภาพนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้รับสารสนเทศ ช่วยเพิ่มการจดจำได้มากขึ้น ทำให้เกิดความคิดและสามารถแก้ปัญหาได้ ผลการวิจัยต่าง ๆ ในอดีตให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสื่อและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม ตัวอย่างของสื่อสำหรับเผยแพร่สารสนเทศสุขภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แผ่นพับจดหมายข่าว จุลสาร วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการจัดหน่วยเคลื่อนที่ รวมถึงการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรมภาคประชาชนเพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารซึ่งผลลัพธ์ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ในการป้องกันโรคมากขึ้น ผลงานทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความรู้ ทัศนคติและแรงจูงใจในฐานะตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งงานวิจัยขึ้น

นี้ได้ยึดถือเป็นกรอบในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการศึกษาของ อภิญญา ดวงสิน, ประไพพิศ วิวัฒน์วานิช, กวินนาฏ งามสมชน, และอดุลย์ ฉายพงษ์ (2562) ในเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของกรมควบคุมโรค พบว่าความพึงพอใจต่อข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพพรายโรคกับภาพลักษณ์ของกรมควบคุมโรคมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพ แหล่งข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพและความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของกรมควบคุมโรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานการพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเกิดการรับรู้และนำไปสู่การมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ พร้อมทั้งเกิดภาพลักษณ์ของกรมควบคุมโรคที่ดีต่อไป นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีการวิจัยที่ได้ประเมินพฤติกรรมป้องกันตนเองของประชาชน และความเห็นต่อมาตรการป้องกันเชิงสังคมรวมถึงการรับวัคซีนป้องกันโควิด 19 ที่มีความคล้ายคลึงกันในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกินของ จรัส รัชกุล, ชาติชาย สุวรรณนิตย์, วิจิตรภรณ์ ดวงรัตนานนท์, พุฒปัญญา เรืองสม (2564) ซึ่งได้กล่าวสรุปว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังมีประพฤติกกรมในการป้องกันตนเองที่สูงอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเมื่อสถานการณ์การติดเชื้อยังอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและมีความต้องการรับวัคซีนอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสื่อในระดับหนึ่ง แต่ปัจจัยหลักคือการประเมินระดับความเสี่ยงของตนเอง ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินการเรื่องการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโดยการสร้างการรับรู้เรื่องวัคซีนที่ถูกต้องควบคู่กับการดำเนินการมาตรการทางสังคมอื่นอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะเช่นเดียวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน ที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอจำเป็นต้องสร้างการรับรู้เรื่องมาตรการด้านวัคซีน ให้เกษตรกรได้เข้าถึงได้เร็วและมากที่สุดโดยกระบวนการประชาสัมพันธ์หรือบูรณาการร่วมกับหน่วยงานองค์กรที่มีความพร้อมเพื่อลดการสูญเสียของพี่น้องเกษตรกรผู้เลี้ยงโค

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นงานวิจัยการดำเนินงานของสำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาดด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกินในพื้นที่อำเภออย่างตลาด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทางผู้วิจัยอาศัยอยู่ เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและสูญเสียจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดสัตว์ลัมปี สกิน และเป็นพื้นที่ที่ได้มีการประกาศเขตภัยพิบัติด้านโรคระบาดสัตว์ทั้ง 15 ตำบล 208 หมู่บ้าน ผลการดำเนินงานนี้ จำกัดขอบเขตเฉพาะในช่วงระยะเวลาประมาณ 1 ปี ที่ผ่านมาตั้งแต่ ปีพ.ศ 2564-2565 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้เก็บจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกินโดยตรง จำนวน 6 คน และสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เหล่านี้แบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคในพื้นที่จำนวน 30 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 208 หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านได้เกษตรกรหมู่บ้านละ 7 คน ทำให้ได้กลุ่ม

ตัวอย่างเกษตรกรที่ได้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด 210 คน ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์กับการเลี้ยงวัว และด้านการปศุสัตว์ มีคุณสมบัติที่สามารถตอบคำถามได้ และเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์จากสำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาดแล้วทั้งหมด การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนั้นดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของที่ว่าราชการอำเภอตลาด ซึ่งก่อนทำการสัมภาษณ์ได้ทำความเข้าใจให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบที่มาของการสัมภาษณ์ดังกล่าว พร้อมจะให้ข้อมูลกับผู้สัมภาษณ์อย่างถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงตรงไปตรงมาเพราะจะได้เป็นข้อมูลที่ประโยชน์ ในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคคัมปี สกินของกลุ่มเกษตรกรเอง

การสัมภาษณ์เกษตรกรได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้แบบสอบถามทั้งที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง เนื้อหาสาระที่สัมภาษณ์จะเกี่ยวข้องกับการได้รับความรู้ของเกษตรกรจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคคัมปี สกินของเกษตรกร นอกจากการใช้ข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสังเกตตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากสถิติข้อมูลการให้บริการและการรายงานจำนวนโคที่ติดเชื้อคัมปี สกิน ที่เก็บรวบรวมไว้โดยสำนักงานปศุสัตว์อำเภอตลาด นอกจากนั้นได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้าน จำนวนและคุณสมบัติของบุคลากร งบประมาณ สถิติเกี่ยวกับความถี่และวิธีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและความครอบคลุมการให้บริการในอำเภอตลาด ข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมมาได้สามารถนำมาวิเคราะห์การดำเนินงานในการป้องกันการและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของกรมปศุสัตว์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกร ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ค่าจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงขีดระดับความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันโรคคัมปี สกินของเกษตรกร ส่วนผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอตลาด จะใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากสถิติจำนวนผู้รับบริการ สถิตินี้ได้จากการรายงานจำนวนวัวที่ติดเชื้อหรือเสียชีวิตด้วยโรคคัมปี สกินที่ผู้วิจัยได้คัดลอกมาจากรายงานของทางสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งได้มาจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงโคในพื้นที่อำเภอตลาดเนื้อหาสาระจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลออนไลน์ และข้อมูลจากการวิจัยภาคสนามที่ได้เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบสำรวจในประเด็นเฝ้าสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์และที่เก็บรวบรวมได้ซึ่งได้เชื่อมโยงได้ผลการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกินของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาด ดังนี้

1. ปัจจัยการนำเข้า

1.1 จำนวนบุคลากร

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจในประเด็นเฝ้าสังเกตดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาดจำนวนทั้งหมด 6 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประจำประจำสำนักงาน ได้ทำการกรอกข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ พบว่าทางสำนักงานปศุสัตว์ได้จัดให้มีเอกสารสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยได้จัดทำไว้เป็น เอกสารแผ่นพับไว้ที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาด คอยให้บริการแจกจ่ายแก่ประชาชนและเกษตรกร ทั่วไปที่มาติดต่อราชการได้ทราบถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน มาตรการป้องกันการดูแลรักษาโรค ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ด้านการสื่อสารพบว่าร้อยละ 83.3 ของเจ้าหน้าที่ทั้งหมด มีทักษะด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่สามารถให้คำปรึกษาแก่ประชาชนได้ การพัฒนา ทักษะด้านอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่พบว่าร้อยละ 66.7 เจ้าหน้าที่มีทักษะความรู้ เช่นในการเก็บรักษาวัคซีนควร เก็บในอุณหภูมิที่เหมาะสมคือลบ 4 องศาเซลเซียส เป็นต้น ตลอดจนความเอาใจใส่ในการตรวจวันหมดอายุ ของวัคซีนก่อนจะออกให้บริการแก่เกษตรกร ส่วนระบบสนับสนุนอันได้แก่ คน หรือบุคลากรทางสำนักงาน ปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาดได้ใช้กลไกของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครที่รับผิดชอบโครงการ จำนวน 21 คน ซึ่งหาก มองในเชิงปริมาณกับขนาดของพื้นที่ที่รับผิดชอบ 15 ตำบลรวม 208 หมู่บ้านยังไม่เพียงพอและครอบคลุม ต่อการให้บริการประชาชน

1.2 งบประมาณ

ส่วนด้านงบประมาณในการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน ทางส่วนกลางได้จัดสรรเงินอุดหนุนงบประมาณประจำปีให้แก่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาดผ่าน ทางสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้เป็นงบในการประชาสัมพันธ์และการจัดอบรมการป้องกันและ เฝ้าระวังป้องกันโรค การออกหน่วยบริการเคลื่อนที่รวมถึงงบประมาณในการจ้างอาสาปศุสัตว์มาช่วย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาดในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคลัมปี สกิน ซึ่ง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาดได้รับงบประมาณจัดสรรอาสาปศุสัตว์จำนวน 21 คน แต่ไม่ได้เป็นการรับ จัดสรรให้ทางสำนักงานปศุสัตว์โดยตรง ส่วนงบประมาณในการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ได้รับ ผลกระทบทางสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ยางตลาด ได้ขออนุมัติวงเงินช่วยเหลือเกษตรกรที่วัวตายไปแล้ว จำนวน 323 ตัว คิดเป็น 10.10 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนของวัวที่ป่วยสะสมทั้งหมดจำนวน 2,965 ตัว วงเงิน ทั้งสิ้น 2,441,000 ล้านบาท

1.3 ความชัดเจนและการสนับสนุนการสนับสนุนนโยบายจากกรมปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์ได้เน้นย้ำมาตรการ การควบคุมและแก้ไขปัญหาการระบาดของโรค โดยได้สั่งการให้ทุกพื้นที่ได้เร่งรัดการควบคุมป้องกันโรคเช่น การรณรงค์พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อและยากำจัดแมลงลงในฟาร์มโค กระบือและในจุดที่พบในรัศมี 5 กิโลเมตร รอบจุดเกิดเหตุรวมถึงตามตลาดนัดโค กระบือ เป็นต้น รวมถึงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคล้มปี่ สกีน ให้กับลูกสัตว์เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอัตราการตายสูง การประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ให้กับเกษตรกรได้รู้ถึงวิธีการป้องกันโรค มาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดในวงกว้าง รวมถึงได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการลงพื้นที่ในฟาร์มโค กระบือเพื่อค้นหาสัตว์ป่วย รวมถึงสร้างความร่วมมือโดยอาศัยเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนในการปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้ ออกหน่วยสนามโดยกลไกของอาสาปศุสัตว์เพื่อทำงานเชิงรุกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

2. กระบวนการ

ผู้วิจัยได้สำรวจแบบสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับการได้รับความรู้ของเกษตรกรจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ แรงจูงใจ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคล้มปี่ สกีน โดยการสัมภาษณ์เกษตรกร ซึ่งใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ใช้แบบสอบถามทั้งที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง จากเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 210 รายที่ถูกเลือกมาจากจำนวน 30 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 208 หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านที่เลือกมานั้นเป็นเกษตรกรที่มีคุณสมบัติสามารถตอบคำถามได้เช่นเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงวัว หรือดำเนินการด้านปศุสัตว์ เป็นต้น ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

2.1 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้

จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเกษตรกรร้อยละ 93.3 ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-80 ปี และเป็นเกษตรกรเพศชายคิดเป็น 78.1 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรเหล่านี้ส่วนใหญ่รู้จักโรคระบาดสัตว์ล้มปี่ สกีน ถึงร้อยละ 95.7 ได้อินหรือรู้จักมาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ การประกาศเสียงตามสาย 44.3 เปอร์เซ็นต์ การออกหน่วยของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 37.1 เปอร์เซ็นต์ วิทยุโทรทัศน์ 10.5 เปอร์เซ็นต์ หนังสือพิมพ์ 1 เปอร์เซ็นต์ แหล่งอื่น ๆ 2.9 เปอร์เซ็นต์ มีเกษตรกรที่ไม่เคยได้อินหรือรู้จักโรคล้มปี่ สกีนมาก่อนเพียงจำนวน 9 คน คิดเป็น 4.3 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น โดยในจำนวนของผู้ที่ไม่รู้จักโรคล้มปี่ สกีน จำนวน 9 คนนั้น พบว่า ในจำนวน 8 คน ให้ความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ไม่เคยออกมาเยี่ยมเยียนให้ความรู้เกี่ยวกับโรคในหมู่บ้าน และมีเพียง 1 คน บอกว่าเจ้าหน้าที่เคยออกมาให้ความรู้ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จากกลุ่มตัวอย่าง 210 คน พบว่าจำนวน 183 คน หรือคิดเป็น 87.1 เปอร์เซ็นต์ ทราบว่ามีการระบาดของโรคระบาดสัตว์ล้มปี่ สกีนในพื้นที่

2.2 การให้บริการออกหน่วยเคลื่อนที่

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการออกหน่วยเคลื่อนที่ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอต่างตลาด โดยที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอต่างตลาดได้มีแผนกำหนดลงพื้นที่เป้าหมายอย่าง

น้อยตำบลละ 1 หมู่บ้านที่เป็นศูนย์กลางของการแพร่ระบาดโรคลัมปี สกิน ซึ่งการออกมาพบปะของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์นั้น พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ตอบว่าเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์และอาสาสมัครปศุสัตว์ได้ออกมาให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรการป้องกันโรคลัมปี สกิน ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในแบบสอบถามได้มีตัวเลือกให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบว่าเจ้าหน้าที่ที่ออกมาให้บริการนั้นได้มาดำเนินการในมาตรการด้านใดบ้าง เช่นมาตรการการป้องกัน มาตรการการฉีดวัคซีน วิธีดูแลรักษาวัวที่ป่วย และเรื่องอื่น ๆ ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างได้เลือกตอบมาตรการการฉีดวัคซีนมากที่สุดจำนวน 134 ครั้ง คิดเป็น 30.3 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือมาตรการป้องกัน 132 ครั้งคิดเป็น 29.9 เปอร์เซ็นต์ และวิธีดูแลรักษาวัวที่ป่วย 111 ครั้ง คิดเป็น 25.1 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายจากกรมปศุสัตว์ที่ต้องการให้มีการออกหน่วยสนามโดยกลไกของอาสาปศุสัตว์เพื่อทำงานเชิงรุกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

3. ผลงาน

3.1 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง 210 ราย เกี่ยวกับการป้องกันโรคลัมปี สกินว่าโรคลัมปี สกิน ว่าเป็นโรสดังกล่าวนั้นสามารถป้องกันได้หรือไม่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันโรค ซึ่งมีเกษตรกรจำนวนถึง 208 รายหรือคิดเป็น 99 เปอร์เซ็นต์ ให้ความเห็นว่าโรคลัมปี สกินนั้น สามารถป้องกันได้ และในกลุ่มนี้ได้นำวัวเข้ารับการฉีดวัคซีนแล้ว ถึง 132 ราย และมีเพียงจำนวน 2 รายเท่านั้นที่บอกว่าโรคนั้นไม่สามารถป้องกันได้ และปฏิเสธการนำวัวเข้ารับการฉีดวัคซีนเช่นเดียวกัน ส่วนประเด็นการรับวัคซีนนั้นจากกลุ่มตัวอย่างเดิม 210 ราย ได้นำวัวเข้ารับการฉีดวัคซีนแล้ว 132 ราย คิดเป็น 62.9 เปอร์เซ็นต์ และยังไม่ได้รับการฉีดอีกจำนวน 78 ราย คิดเป็น 37.1 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งในกลุ่มที่ยังไม่รับการฉีดวัคซีนดังกล่าวนี้ให้ความเห็นว่าโรคลัมปี สกินสามารถป้องกันได้ 76 ราย ป้องกันไม่ได้ 2 ราย ซึ่งในอนาคตข้างหน้าในกลุ่มที่วัวยังไม่ได้รับวัคซีนจะได้นำวัวเข้ารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคจำนวน 71 รายและจะไม่ประสงค์นำวัวเข้ารับการฉีด 7 ราย โดยในจำนวนกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนจำนวน 78 รายนั้นมีเกษตรกรที่วัวเคยได้รับเชื้อโรคลัมปี สกินแล้วจำนวน 62 ราย ยังไม่เคยรับเชื้อ 16 ราย

3.2 จำนวนความครอบคลุมของพื้นที่ที่ออกให้บริการ

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอยางตลาดได้ดำเนินการลงพื้นที่ออกให้บริการในพื้นที่ชุมชนอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของกรมปศุสัตว์ที่มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ออกให้บริการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน โดยจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ให้คำปรึกษา และจากการเฝ้าสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์พบว่า สำนักงานปศุสัตว์อำเภอยางตลาดได้อาศัยกลไกของอาสาปศุสัตว์ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 21 ราย รับผิดชอบพื้นที่ทั้งหมด 15 ตำบล 208 หมู่บ้าน โดยได้มีแผนลงพื้นที่ตำบลหมู่บ้านที่เป็นศูนย์กลางการระบาดอย่างน้อยตำบลละ 1 หมู่บ้าน

4. ผลลัพธ์

4.1 ความรู้ แรงจูงใจและพฤติกรรมของการป้องกันโรคของประชาชน

หลังจากกระบวนการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ และการออกให้บริการหน่วยเคลื่อนที่ของสำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาด ประกอบกับผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 กลุ่มตัวอย่างที่ได้ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ได้เลือกตอบ ว่าได้ใช้มาตรการใดในการป้องกันไม่ให้วัวของตนได้รับเชื้อลัมปี สกิน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบพฤติกรรมของเกษตรกรในการป้องกันโรคลัมปี สกิน โดยที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ เช่น มาตรการการฉีดวัคซีน การป้องกันกำจัดแมลง การทำความสะอาดคอกและอุปกรณ์การเลี้ยง การกักบริเวณของวัวเพื่อไม่ให้เสี่ยงโรค ผลปรากฏว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้เลือกวิธีการฉีดวัคซีนมากที่สุดจำนวน 180 ครั้ง คิดเป็น 34.5 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ การทำความสะอาดคอกและอุปกรณ์การเลี้ยงจำนวน 136 ครั้ง คิดเป็น 26.1 เปอร์เซ็นต์ และการป้องกันกำจัดแมลงที่เป็นพาหะจำนวน 135 ครั้ง คิดเป็น 25.9 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ซึ่งทำให้ทราบว่าเกษตรกรยังคงมีความเชื่อมั่นในมาตรการฉีดวัคซีนในการป้องกันโรคลัมปี สกิน ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ได้นำวัวเข้ารับการฉีดวัคซีนแล้วจำนวน 132 ราย จากจำนวน 210 ราย คิดเป็น 62.9 เปอร์เซ็นต์และนอกจากนี้ยังพบว่าหลังจากวัวได้รับวัคซีนแล้วทำให้อัตราการเสียชีวิตนั้นลดลงอย่างต่อเนื่องซึ่งในปี พ.ศ. 2566 มีอัตรารวบรวมตายด้วยโรคลัมปี สกินเพียง 23 ตัวเท่านั้น

ส่วนประเด็นที่ว่าวัวของเกษตรกรได้รับเชื้อลัมปี สกินแล้วหรือยัง พบว่าจากกลุ่มตัวอย่าง 210 ราย มีเกษตรกรจำนวน 130 รายหรือคิดเป็น 61.9 เปอร์เซ็นต์ วัวยังไม่เคยรับเชือดังกล่าว ในจำนวนนี้เป็นกลุ่มที่เคยได้ยินเรื่องของโรคระบาดลัมปี สกินมาก่อนถึง 123 ราย และเป็นกลุ่มที่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เคยออกมาให้ความรู้ถึง 90 ราย และในกลุ่มเดียวกันนี้มีเกษตรกรที่วัวเคยได้รับเชื้อโรคลัมปี สกินมาแล้วจำนวน 80 ราย ซึ่งกลุ่มนี้ทราบดีว่ามีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคนี้ในพื้นที่นั้น ๆ ถึง 72 ราย และทราบว่าโรคลัมปี สกินนั้นสามารถติดต่อกันได้ด้วยวิธีใดถึง 71 ราย และเป็นกลุ่มที่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์นั้นเคยออกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในหมู่บ้านถึง 69 ราย

5. ผลกระทบ

5.1 อัตราการระบาดของโรคลัมปี สกินก่อนและหลังการให้บริการของกรมปศุสัตว์

จากการได้รวบรวมเอกสารการให้บริการของสำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาดในการป้องกันแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคระบาดสัตว์ ลัมปีสกินของอำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 15 ตำบล 208 หมู่บ้าน ในช่วงระยะเวลาประมาณ 1 ปี ที่ผ่านมาตั้งแต่ ปีพ.ศ 2564-2565 พบว่ามีเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบทั้งหมดจำนวน 1,330 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสัตว์กับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอและพบว่ามีวัวป่วยสะสมทั้งหมดจำนวน 2,965 ตัว จำนวนวัวตายทั้งสิ้นจำนวน 323 ตัว คิดเป็น 11.64 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนวัวที่ป่วยสะสมทั้งหมด โดยจำแนกช่วงอายุของวัวที่ตายได้ดังนี้ วัวที่มีอายุน้อยกว่า 6 เดือน ตายจำนวน 225 ตัว วัวที่มีอายุระหว่าง 6 เดือน-1 ปี ตายจำนวน 31 ตัว วัวที่มีอายุระหว่าง 1 ปี - 2 ปี ตายจำนวน 10 ตัว วัวที่มีอายุมากกว่า 2 ปีขึ้นไปตายจำนวน 56 ตัว รวมทั้งสิ้น 323 ตัวซึ่งหาก

ประเมินราคาเฉลี่ยตัวละ 200 กิโลกรัม (กิโลกรัมละ 92.98 บาท) คิดเป็นมูลค่าความเสียหายตามราคาท้องตลาดประมาณ 6 ล้านกว่าบาท (กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการ ปศุสัตว์ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์, 2566) หลังจากที่มีการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ รวมถึงการให้บริการวัคซีนในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวโดยอาศัยกลไกของอาสาปศุสัตว์นั้น ก็ยังคงพบการระบาดของเชื้อโรคล้มปี สกินอย่างต่อเนื่องแต่ได้จำกัดพื้นที่การระบาดน้อยลง และอัตราการตายของวัวนั้นลดลงด้วยเช่นกัน โดยในรอบปีพ.ศ. 2566 ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าอัตราการป่วยและตายของวัวมีจำนวนน้อยลงมีวัวที่ตายเพียง 23 ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหายประมาณ 427,708 บาท มีอัตราการลงถึงร้อยละ 7 ทั้งนี้เป็นผลของการลงพื้นที่ให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่และอาสาปศุสัตว์ที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มุ่งเสนอผลที่ได้จากการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ว่าสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเขตตลาดมีผลการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคล้มปี สกิน ในวัวได้ผลอย่างไรและเกษตรกรมีความรู้ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคล้มปี สกิน ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะแก่การบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดสัตว์ล้มปีของหน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์ในพื้นที่ ซึ่งจากการเก็บสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 210 กลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการเฝ้าติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ พบว่าสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเขตตลาดได้จัดทำเอกสารสื่อประชาสัมพันธ์ โดยได้จัดทำไว้เป็นคู่มือเอกสารแผ่นพับไว้ที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ คอยให้บริการแจกจ่ายแก่ประชาชนและเกษตรกรทั่วไปที่มาติดต่อราชการ ได้ทราบถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคล้มปี สกิน รวมถึงมาตรการการป้องกันรักษาโรค การลงพื้นที่ในหมู่บ้านชุมชน สร้างการรับรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางการแพร่ระบาด รวมถึงการณรงค์พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อและยากำจัดแมลงในฟาร์มโค กระบือ สร้างความร่วมมือและโดยอาศัยเครือข่ายในพื้นที่ ชุมชน การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้ ออกหน่วยสนามโดยกลไกของอาสาปศุสัตว์ที่ทำงานเชิงรุกครอบคลุมทุกพื้นที่ การเน้นย้ำผ่านการประชาสัมพันธ์ของผู้นำชุมชนผ่านเสียงตามสายหอกระจายข่าวชุมชน จากการสำรวจพบว่ากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 210 เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักโรคระบาดสัตว์ล้มปี สกิน ร้อยละ 95.7 โดยได้ยินหรือรู้จักมาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ การประกาศเสียงตามสาย 44.3 เปอร์เซ็นต์ การออกหน่วยของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ 37.1 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น นอกจากนี้จากแบบสำรวจยังพบว่าเจ้าหน้าที่ ปศุสัตว์ได้มีการออกให้บริการหน่วยเคลื่อนที่พบปะเยี่ยมเยียนเกษตรกร เพื่อให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการป้องกัน มาตรการฉีดวัคซีน วิธีดูแลรักษาวัวที่ป่วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงวัวให้ตระหนักถึงการป้องกันวัวไม่ให้ได้รับเชื้อล้มปี สกิน ซึ่งพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากถึง 99 เปอร์เซ็นต์ ว่าสามารถป้องกันโรคได้ และได้นำวัวเข้ารับการฉีดวัคซีนแล้วเป็นจำนวน 132 ตัว จากกลุ่มตัวอย่าง 210 กลุ่มตัวอย่างหรือคิดเป็น 62.9 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอัตราการระบาด

ของโรคลัมปี สกีนก่อนและหลังการประชาสัมพันธ์พบว่า มีอัตราที่ลดลงตามลำดับซึ่งระยะเวลา 1 ในระหว่างปี พ.ศ.2564-2565 นั้นมีวัวที่ป่วยสะสมทั้งหมดจำนวน 2,965 ตัว และในจำนวนเดียวกันนี้มีวัวตายทั้งสิ้นจำนวน 323 ตัว แต่หลังจากที่มีการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ การทำงานเชิงรุกก็ยังคงพบการระบาดของเชื้อโรคลัมปี สกีน แต่มีอัตราลดลงอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ซึ่งหากเทียบกับพื้นที่อำเภอใกล้เคียง ก็ยังสามารถพบเห็นการแพร่ระบาดของอัตราการแพร่ระบาดนั้นลดลงไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามทั้งพื้นที่อำเภออย่างตลาดและพื้นที่อำเภอข้างเคียงนั้น ยังคงเป็นพื้นที่ ที่ประกาศให้เป็นเขตภัยพิบัติโรคระบาดสัตว์อยู่ นั้นหมายความว่ายังไม่ควบคุมการแพร่ระบาดให้เป็นศูนย์ได้ อันเนื่องจากปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน อย่างเช่น งบประมาณในการลงพื้นที่ จำนวนบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และที่สำคัญคืออัตราการฉีดวัคซีนยังไม่ครอบคลุมเพียงพอเพราะการจัดหาวัคซีนที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดในการจัดซื้อจัดจ้างที่ระเบียบกฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความพร้อมในเรื่องงบประมาณจะสามารถจัดหาได้เอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินงานการควบคุมการแพร่ระบาดโรคลัมปี สกีนของสำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาดทั้งมาตรการต่าง ๆ เช่นการลงพื้นที่ทำงานเชิงรุก การประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงการกำหนดมาตรการแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรคในมิติต่าง ๆ ซึ่งถึงแม้จะทำให้อัตราการระบาดของโรคนั้นลดลง แต่ก็ยังพบมีการระบาดของโรคดังกล่าวสร้างความสูญเสียให้แก่เกษตรกรอยู่นั้น จากกรณีวิเคราะห์สาเหตุว่าเหตุใดยังคงพบการระบาดของโรคลัมปี สกีนในพื้นที่อำเภออย่างตลาดและพื้นที่ข้างเคียงอยู่ พบว่าอัตราการฉีดวัคซีนของวันนั้นถึงยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ โดยที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภออย่างตลาดมีข้อจำกัดในหลาย ๆ เรื่องเช่นด้านงบประมาณ บุคลากร ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ ไม่สามารถที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพได้เพียงลำพังหน่วยงานเดียว ซึ่งหากมองถึงการสร้างรูปแบบการทำงานหรือโมเดลการทำงานในอนาคตที่ควรจะเป็นเพื่อให้การควบคุมการแพร่ระบาดของโรคนั้นประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ควรมีการเพิ่มหน่วยบริการเพิ่มมากขึ้นให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและเกิดความอ่อนตัวในการทำงานยิ่งขึ้น ซึ่งที่ผ่านมามาตรการการป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคในมิติต่าง ๆ ได้ดำเนินการแบบบนลงล่างรอการสั่งการจากส่วนกลางที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ทำให้เกิดความล่าช้าส่งผลเสียต่อเกษตรกร ทั้งนี้หากมองว่าการระบาดของโรคลัมปี สกีนนั้น เป็นภัยพิบัติที่สร้างความสูญเสียให้แก่เกษตรกรจำนวนมาก จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาอย่างจำเป็นเร่งด่วน การบังคับใช้กฎหมายในสถานการณ์ดังกล่าวควรที่จะมีความอ่อนตัวมากยิ่งขึ้น เช่น ความสามารถจัดหาวัคซีน ควรให้หน่วยงานที่มีความพร้อมและศักยภาพด้านงบประมาณสามารถจัดหาได้ ทั้งนี้ก็อยู่ภายใต้การควบคุมกำกับของกรมปศุสัตว์ การกำหนดบริบทของหน่วยงานภูมิภาค เช่นสำนักงานปศุสัตว์อำเภอให้สามารถทำงานประสานงานกับหน่วยงานข้างเคียงได้อย่างอิสระ เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มเกษตรกร สามารถมองเห็น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตนเองและมีความพร้อมในการช่วยเหลือป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ให้เข้ามามีบทบาทแก้ปัญหามากขึ้น

นอกจากนี้การประสานงานกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมที่มีองค์ความรู้ เช่น ผู้ประกอบการชมรมผู้เลี้ยงโค กระบือในพื้นที่ ให้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือดำเนินการป้องกันโรคร่วมกับหน่วยภาครัฐในนามของประชาชนอาสา หรือนายสัตวแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญที่สามารถเข้าถึงการรักษา และมีศักยภาพในการฉีดวัคซีนที่มีคลินิกวิชาสัตวในพื้นที่ เป็นต้น โดยการบูรณาการการทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เข้ามามีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือเกษตรกร ลงพื้นที่บริการฉีดวัคซีนให้กับเกษตรกรในพื้นที่ชุมชน ซึ่งจะทำการแพร่ระบาดของโรคนั้นลดลงและหายไปได้ ช่วยลดลดความสูญเสียของเกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2566). กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการปศุสัตว์ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566, จาก <https://dld.go.th/th/index.php/th/newsflash/310-costprice-cat/26140-infoprice-256603-3>
- _____. (2564). สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์. ค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2565, จาก <https://dld.go.th/th/index.php/th/>
- จรัส รัชกุล, ชาดิชาย สุวรรณนิตย์, วิจิตรกรณ์ ดวงรัตนานนท์, และพุดมปัญญา เรืองสม. (2564). การประเมินพฤติกรรมการป้องกันและการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส)
- บรรจง พลไชย, และณัฏฐิยา พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2559). สื่อสำหรับเผยแพร่สารสนเทศสุขภาพ Media for Health Information Dissemination. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม
- ศาศวัต จันทนะ, และณัฐชุตตา วิจิตรจามรี. (2565). กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อใหม่ของกระทรวงสาธารณสุขและความไว้วางใจของประชาชนในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์ ปีที่9 ฉบับที่ 5

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2563). **พืชเศรษฐกิจ สินค้าสร้างรายได้ในครัวเรือนและประเทศ**. ค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.arda.or.th/index.php>

สุพัตตา โอทาศรี. (2556). **การดำรงอยู่ของอาชีพชาวนาไทย: กรณีศึกษาชาวนาไทยจังหวัดลพบุรี**. Research and Development Journal, Loei Rajabhat University.

อภิญา ดวงสิน, ประไพพิศ วิวัฒน์วานิช, กวินนาฏ งามสมชน, และอดุลย์ ฉายพงษ์. (2562) . **การประเมินผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคและภัยสุขภาพพฤติกรรมการป้องกันควบคุมโรคและภาพลักษณ์ของกรมควบคุมโรคของประชาชนไทยในพื้นที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดชลบุรี ประจำปี พ.ศ. 2562** . วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10.

ภาษาอังกฤษ

Ajzen, L., & Fishbein, M. (1980). **Understanding attitude and predicting social behavior**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

_____. (1977). **Attitude -behavior reaction: A theoretal analysis and review of empirical research**. Phycbological balletim.

Amos, H., & Visid, P. (1966). **Family growth and family planning: Responses to a family-planning action program in rural district of Thailand**. Demography 3, 319-331

Bertalanffy, L. (2020). **known as one of the founders of general systems theory (GST)**. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก https://en.wikipedia.org/wiki/Ludwig_von_Bertalanffy

Cowgill, O., Srisimang, K., Robert, B., Charas, Y., & Richard, j. (1969). **Family Planning in Bangkokhen**, Unpublished Monograph Mahidol University, Thailand.

Hawley, A., & Visid, P. (1965). **Thailand: Family Growth in Protharam District**. Studies in Family Planning.

Steve, B., Tony, W., Winitha, M., & Smite, L. (1991). **A Simplified general method for cluster-sample surveys of health in developing countries**. World health statistics quarterly 1991.

Translated References

Department of Livestock Development, Ministry of Agriculture and Cooperatives.

(2023). Livestock Economy Research Group. Livestock Promotion and Development Division. Retrieved April 1, 2023, from <https://dld.go.th/th/index.php/th/newsflash/310-costprice-cat/26140-infoprice-256603-3>.

_____ (2021). Bureau of Animal Disease Control and Treatment. Retrieved on July 13, 2022, from <https://dld.go.th/th/index.php/th/>.

Charat Ratchakul, Chatchai Suwannit, Thitikorn Tuangratananon, and Putpanya Ruengsom.

(2021). Assessment of the behavior of the people in preventing the spread of COVID-19 in the first half of the year. 2021. Health Systems Research Institute.

Banjong Pholchai, and Natiya Promsaka Na Sakon Nakhon. (2016). Media for Health Information Dissemination. Nakhon Phanom University Journal.

Sasawat Chantana, and Nutchuda Wijtjamaree. (2022). New Media Communication Strategies of the Ministry of Public Health and Public Trust During the Coronavirus Outbreak 2019. Mahachulanakhon Journal. Visions, Year 9, No. 5.

Agricultural Research Development Agency. (2020). Economic crops, household and country income-generating products. Retrieved July 10, 2022, from <https://www.arda.or.th/index.php>

Supatcha Othasri. (2013). The existence of Thai farmer's career: a case study of Thai farmers in Lop Buri Province. Research and Development Journal, Loei Rajabhat University.

Apinya Duangsin, Prapaipit Wiwatvanich, Kawinnart Ngamsomchon, and Adul Chaipong.

Thai people in the area of the Office of Disease Prevention and Control 6, Chonburi Province for the year 2019. Journal of the Office of Disease Prevention and Control 10.

Ajzen, L., & Fishbein, M. (1980). **Understanding attitude and predicting social behavior.** Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

_____. (1977). **Attitude -behavior reaction:** A theoretal analysis and review of empirical research. Psychological balletim.

- Amos, H., & Visid, P. (1966). **Family growth and family planning**: Responses to a family-planning action program in rural district of Thailand. *Demography* 3, 319-331
- Bertalanffy, L. (2020). **known as one of the founders of general systems theory (GST)**. Retrieved on 9 May 2023, from https://en.wikipedia.org/wiki/Ludwig_von_Bertalanffy
- Cowgill, O., Srisimang, K., Robert, B., Charas, Y., & Richard, j. (1969). **Family Planning in Bangkok**, Unpublished Monograph Mahidol University, Thailand.
- Hawley, A., & Visid, P. (1965). Thailand: **Family Growth in Protharam District**. *Studies in Family Planning*.
- Steve, B., Tony, W., Winitha, M., & Smite, L. (1991). **A Simplified general method for cluster-sample surveys of health in developing countries**. *World health statistics quarterly* 1991.